

Tytuł: Mniejszości etniczne - Na Łemkowyni

Scenariusz pochodzi z publikacji „Wspólna przeszłość, wspólna przyszłość”

Program: Ślady Przeszłości

Rodzaj materiału: Scenariusz lekcji

Data publikacji: 2008 r.

Czas:

60 min

Cele lekcji:

1. Poznanie podstawowych informacji dotyczących kultury i historii Łemków
2. Formułowanie własnych argumentów i wyrażanie opinii na temat tożsamości kulturowej oraz akceptacji różnorodności narodowej.

Cele w języku ucznia:

1. dowiesz się kim byli Łemkowie
2. będziesz miał(a) okazję do wypowiedzenia własnego zdania na temat tożsamości narodowej

Po lekcji uczeń powinien:

1. znać podstawowe pojęcia, daty i fakty dotyczące historii Łemków
2. potrafić formułować argumenty, brać udział w dyskusji

Pytania kluczowe: Czy państwo powinno być jednolite narodowościowo? Co oznacza tożsamość narodowa?

Metody pracy: praca z Internetem, burza mózgów, dyskusja

Forma pracy: praca indywidualna i grupowa

Materiały: flipczarty (duża tablica), przewodniki po Beskidzie Niskim lub komputer z dostępem do internetu, sala z przestrzenią umożliwiającą swobodne przemieszczanie się uczniów

Przed zajęciami:

Poleć uczniom, aby znaleźli w Internecie, a potem zapisali w zeszycie następujące informacje:

- kim byli lub są Łemkowie;
- skąd pochodzą;
- czym się zajmowali, w co wierzyli;
- nazwiska znanych osób pochodzenia łemkowskiego.

Oprócz krótkich odpowiedzi na te pytania, uczniowie powinni zanotować adresy stron, z których korzystali, szczególnie tych poświęconych tematyce łemkowskiej.

Przebieg lekcji:

I. ZEBRANIE INFORMACJI

1. Zapytaj uczniów, jakie informacje udało im się znaleźć w internecie. Zapiszcie najważniejsze dane na tablicy (flipczarcie). W razie potrzeby uzupełnij wiadomości dotyczące historii Łemków. Obok zapiszcie adresy stron internetowych, na których można znaleźć informacje o Łemkach lub strony organizacji łemkowskich.

2. Zapytaj uczniów, czy byli w Beskidzie Niskim. Jakie były ich wrażenia w czasie pobytu? Poproś, aby opisali ten region. Pokaż im kilka zdjęć z Beskidu Niskiego: z dowolnego przewodnika turystycznego lub – jeśli w klasie dostępny jest komputer – z Internetu (np. galerię na stronie www.beskid-niski.pl). Zwróć uwagę uczniów na obrazy, na których widać puste przestrzenie, na zarośnięte polany w miejscu, gdzie kiedyś były wsie, na ślady po opuszczonych piwnicach i porzeczonych krzyżach przydrożnych. Opowiedz im, jak kiedyś wyglądał ten rejon: ludne wsie, tętniące życiem, wokół bezleśne stoki gór, na których były pola i pastwiska. Przypomnij uczniom, że na dzisiejszej lekcji zajmiecie się ludem, który zamieszkiwał te ziemie i został stamtąd wygnany, skazany na rozproszenie.

II. DYSKUSJA

1. Przygotuj salę lekcyjną – przyklej na dwóch przeciwległych ścianach duże arkusze papieru z napisami „TAK” i „NIE”. Następnie wytłumacz uczniom, że za chwilę usłyszą pewne stwierdzenia, do których będą musieli się ustosunkować. Linia, która jest po środku sali, to oś opinii – jeśli ktoś całkowicie się zgadza z danym stwierdzeniem, powinien stanąć na jej krańcu z napisem „TAK”(analogicznie, ten kto stanie bliżej napisu „NIE”, nie będzie podzielał danej opinii). Pomiędzy „TAK” i „NIE” jest przestrzeń pośrednia, przeznaczona dla osób mających zastrzeżenia lub wątpliwości lub które nie chcą się radykalnie wypowiadać.

2. Czytaj po jednym stwierdzeniu, daj uczniom chwilę do namysłu, by mogli zająć odpowiednie miejsce. Gdy wszyscy już zajmą pozycje, poproś kilku uczniów, by uzasadnili swój wybór. Zadbaj, żeby za każdym razem pojawiły się argumenty za i przeciw, jeśli cała grupa stanie po jednej stronie, zostań „advokatem diabła” i staraj się przekonać do przeciwnego stanowiska.

W tym ćwiczeniu najważniejsza jest dyskusja, pamiętaj, żeby zapytać o zdanie także tych, którzy się nie wypowiedzieli. Ważne jest, żeby padło jak najwięcej argumentów zarówno za jedną, jak i drugą stroną. Jeśli któreś pytanie wzbudziło ożywioną dyskusję, nie przerywaj jej, pozwól uczniom się wypowiedzieć. Nie musisz wykorzystać wszystkich proponowanych poniżej pytań, możesz do nich dodać swoje kwestie do dyskusji.

1. Czy cerkwie łemkowskie są polskim dziedzictwem kulturowym?
2. Czy państwo powinno być jednolite narodowościowo?
3. Czy grupa narodowościowa, która nigdy nie stworzyła państwa może nazywać się narodem?
4. Czy można mieć więcej niż jedną tożsamość narodową (np. Polak i Żyd, Polak i Łemko, itp.)?

III EWALUACJA

Uczniowie siadają w kręgu. Odpowiadają po kolei na dwa pytania:

Co było dla mnie najciekawsze na zajęciach?

Co sprawiło mi najwięcej trudności?

Grupa nie komentuje wypowiedzi.